

**ХАРКІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ВІДДІЛЕННЯ
АСОЦІАЦІЇ СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ**

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ПРАКТИКИ

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ОСВІТИ
ГО «ХАРКІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ВІДДІЛЕННЯ АСОЦІАЦІЇ
СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ»**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ, НАУКИ
ТА ПРАКТИКИ**

Харків 2020

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ГО «ХАРКІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ВІДДІЛЕННЯ АСОЦІАЦІЇ
СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ»

***СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ПРАКТИКИ***

Збірник наукових праць

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ПРАКТИКИ»
Харків, 15-16 травня 2020 р.**

Харків
2020

Редакційна колегія: проф. М.А. Георгіянц, проф. М.В. Маркова,
д.мед.н. А.Ю. Ніконов (відповідальний редактор), доц. А.М. Каафарані,
доц. К.В. Жуков (відповідальний секретар), проф. Є.М. Рябоконт,
ас. Б.Г. Бурцев (технічний секретар)

Рецензент: професор Г.П. Рузін – професор каф. хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії Харківського національного медичного університету; професор В.І. Гризодуб – зав. каф. ортопедичної стоматології № 1 Харківської медичної академії післядипломної освіти МОЗ України.

Сучасні тенденції та перспективи розвитку стоматологічної освіти, науки та практики: Зб. науч. праць. – Харків: ФОП Бровін О.В., 2020. – 107 с.

Автори виражають подяку за допомогу в публікації збірки ГО «Харківське обласне відділення Асоціації стоматологів України» (Президент – професор Є.М. Рябоконт)

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 6.28. Тир. 200 прим. Зам. 802.
Підписано до друку 12.08.20. Папір офсетний.

Надруковано з макету замовника в ПП «Стиль-Іздат»
61022, м. Харків, вул. Трінклера, 2. Т. (057) 758-01-08, (066) 822-71-30
Свідоцтво про внесення суб'єкта до Державного реєстру
виготовників видавничої продукції серія ХК 240 від 02.09.2009 р.

СТИЛЬ-ИЗДАТ®
ТИПОГРАФІЯ
www.stil-izdat.com

100 % протягом (23±1) годин.

Вимірюють діаметр та довжину кожного зразку за допомогою мікрометра (ДСТУ 6507) з точністю до 0,01 мм. Для проведення випробування готують не менше п'яти зразків.

Зразок, поперечні поверхні якого вкриті зволуженим фільтровальним папером, встановлюють на нижню плиту пристрою, що стискає зразок таким чином, щоб навантаження докладалось вздовж короткої осі зразку. Докладають навантаження при постійній швидкості 1 мм/хв до руйнування зразку. Фіксують значення, при якому зразок руйнується.

Результати: При проведенні лабораторного випробування для визначення показника межі міцності при діаметральному розтягненні (Т, МПа) між склоіономерними цементами для постійної фіксації незнімних конструкцій «Ketac Cem», «Riva» та розробленого нового склоіономерного цементу нами були отримані данні, які свідчать що показники вказаних цементів знаходяться в межах 8,8 - 9,9 МПа, і відповідають вимогам міжнародних стандартів. Нами було з'ясовано, що показник межі при діаметральному розтягненні «Riva», який становить (8,9±0,3) МПа, не більше ніж «Ketac Cem» - (9,9±0,6) і мають достовірно не значимі відмінності (р>0,05). Розроблений нами склоіономерний цемент, маючи показник в границях 8,8±0,5% (Т, МПа) з достовірністю (р>0,05) не має відмінності між показниками матеріалів «Ketac Cem» і «Riva». Обчислюють межу міцності при діаметральному розтягненні Т (МПа) за формулою:

$$T = \frac{2F}{\pi ld} * 9,81$$

де F — навантаження в момент руйнування зразку, кгс; l — довжина зразку, мм; d — діаметр зразку, мм; π — 3,14.

Висновки: межа міцності при діаметральному розтягненні нового склоіономерного цементу для постійної фіксації не має достовірної відмінності у порівнянні з його закордонними аналогами (р > 0,05).

Література. 1. Оджубейська О.Д. Дослідження тривалості цементних зразків при циклічному стиску/О.Д. Оджубейська, Д.М. Король, О.М. Рамусь, М.Д. Король//Вісник проблем біології та медицини. – 2018. – Вип. 4. – Т.2. (147). – С. 246-249 2. Янішен І.В. Порівняльна оцінка фізико-механічних властивостей склоіономерних цементів для постійної фіксації незнімних ортопедичних конструкцій/ І.В. Янішен, О.В. Сідорова// Український стоматологічний альманах. – 2019. - № 2. – С. 59-63. 3. Янішен І.В. Аналіз властивостей стоматологічних цементів для постійної фіксації ортопедичних конструкцій/ І.В. Янішен, О.В. Сідорова// The 9th International conference “Science and society”. - Hamilton, Canada. – 2019. – С. 1070-1075. 4. Грицай І. Г. Исследование причин снятия несъемных зубных протезов / И. Г. Грицай // Клиническая стоматология. — 2004. — № 1. — С. 78—79. 5. Янішен І.В. Визначення показників міцності адгезії склоіономерних цементів для постійної фіксації до твердих тканин опорних зубів/ І.В. Янішен, О.В. Сідорова// Український журнал медицини, біології та спорту. – 2020. – Т.5. - № 1 (23). – С. 277-281.

УДК 616.314-002.4:616-037-053.2

Падалка А.І.

ПРОГНОЗУВАННЯ КАРІЕСУ ПОСТІЙНИХ ЗУБІВ У ДІТЕЙ

Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава, Україна

Карієс зубів – актуальна проблема сучасної стоматології. З метою вивчення світових тенденцій захворюваності на карієс та інші стоматологічні хвороби в штаб-квартирі ВООЗ у 1969 році був створений Глобальний банк

даних стоматологічного здоров'я, куди подаються дані епідеміологічних досліджень, проведених у різних країнах світу. У 2012 році ВООЗ повідомила, що 60–90 % дітей шкільного віку в усьому світі мають карієс [4].

Ступінь сприйнятливості зубів до карієсу залежить від багатьох факторів: неповноцінне дозрівання емалі; біохімічний склад твердих тканин зуба; склад і властивості ротової рідини; дієта з дефіцитом білків, макро- і мікроелементів та надлишком вуглеводів; вода з низьким вмістом фтору та ін.

Прогнозування карієсу зубів – предмет вивчення вчених усього світу протягом багатьох десятиліть. Розроблено безліч методів оцінки ризику виникнення і профілактики карієсу зубів [1, 3]. Незважаючи на все це, поширеність та інтенсивність каріозного процесу постійних зубів у дітей залишається високою.

Мета роботи: розробити спосіб прогнозування карієсу постійних зубів у дітей, шляхом оцінки структурно-функціональної кислотостійкості емалі за тестом емалевої резистентності (ТЕР) та визначення вмісту фтору в емалі зубів.

Об'єкти і методи дослідження. Обстежено 38 дітей у віці 14-16 років на базі ДПВ № 3 м. Полтава. Гігієнічний стан порожнини рота визначали за допомогою індексу Green-Vermillion (1964), що оцінює площу коронки зуба, вкриту зубним нальотом. Для визначення резистентності емалі зубів до карієсу застосовували тест емалевої резистентності (ТЕР-тест; В.Р.Окушко, Л.І.Косарева, 1983).

Вміст фтору в емалі зубів визначали шляхом нанесення 1 % розчину метиленового синього після попереднього травлення емалі 1 Н хлористоводневою кислотою та додаткового фторнавантаження 2 % розчином фториду натрію. Після порівняльної оцінки інтенсивності забарвлення емалі в синій колір роблять висновок про ступінь ризику виникнення карієсу (патент України № 135907) [2].

Результати. Збільшення інтенсивності забарвлення ділянки емалі 21 зуба в синій колір, в порівнянні з 11 зубом, говорить про наявність надлишку іонів фтору в емалі зуба, що свідчить про низький рівень ризику виникнення карієсу. Зменшення інтенсивності забарвлення свідчить про здатність емалі зуба засвоювати фториди, внаслідок недостатності в ній фтору, що свідчить про високий рівень ризику виникнення карієсу.

Зниження структурно-функціональної резистентності емалі (ТЕР > 7 балів), незадовільна гігієна порожнини рота (індекс Green-Vermillion > 1,7), зменшення інтенсивності забарвлення емалі зуба в синій колір на 30 % і більше вказують на високий ступінь ризику виникнення карієсу.

Приклад 1. Пацієнт В., 13 років. Об'єктивно: КПВ = 7, індекс Green-Vermillion = 2,5 бала, тест емалевої резистентності = 9 балів. При визначенні вмісту фтору в емалі зубів інтенсивність забарвлення емалі в синій колір зменшилась на 50 %. Це свідчить про високий рівень ризику виникнення карієсу.

При огляді через рік: КПВ = 10, індекс Green-Vermillion = 2,3 бала, тест емалевої резистентності = 9 балів. При визначенні вмісту фтору в емалі зубів інтенсивність забарвлення емалі в синій колір зменшилась на 40 %. Отже, високий рівень ризику виникнення карієсу підтвердився.

Приклад 2. Пацієнт М., 14 років. Об'єктивно: КПВ = 1, індекс Green-Vermillion = 1,4 бала, тест емалевої резистентності = 3 бали. При визначенні вмісту фтору в емалі зубів інтенсивність забарвлення в синій колір збільшилася на 20 %. Це вказує на низький ступінь ризику виникнення карієсу.

При огляді через рік: КПВ = 1, індекс Green-Vermillion = 1,3 бала, тест емалевої резистентності = 3 бали. При визначенні вмісту фтору в емалі зубів інтенсивність забарвлення в синій колір збільшилася на 20 %. Прогноз виправдався.

Висновки. Завдяки використанню даного способу прогнозування карієсу постійних зубів в терапевтичній та дитячій стоматології можливо поліпшити заходи щодо попередження виникнення карієсу, досягти прийнятливої та вичерпної інформативності, простоти відтворення, виключити використання будь-яких додаткових приладів.

Список літератури. 1. Любарець С.Ф. Прогнозування розвитку карієсу як ускладнення порушень формування зубів у дітей / С.Ф. Любарець // Вісник проблем біології і медицини. – 2018. – Вип. 1, том 1 (142). – С. 367-370. 2. Патент 135907 України, МПК G01N 33/50 (2006.01). Спосіб прогнозування карієсу постійних зубів у дітей / Падалка А.І., Шешукова О.В. (Україна). - № u201901388; Заявл. 25.07.2019, Опубл. 11.02.2019, Бюл. №14. 3. Труфанова В.П. Клінічний метод прогнозування карієсу в дітей із флюорозом / В.П. Труфанова, О.В. Шешукова // Вісник проблем біології і медицини. – 2015. – Вип. 2(2). – С. 243-246. 4. Oral health: Fact sheet № 318. — April, 2012. Режим доступу: <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs318/en/index>.

Summary. Padalka A.I. PREDICTING CARIES IN PERMANENT TEETH OF CHILDREN.

Relevance. Prediction of dental caries is one of priority subjects of ongoing concern to researchers and clinicians throughout the world for decades. There have been worked up a number of approaches and techniques for assessing the risk of dental caries occurrence and its prevention. Despite this, the prevalence and intensity of the carious process in children permanent teeth is still high.

Objectives. This study was aimed at developing the method for predicting caries of permanent teeth in children by assessing the structural and functional acid resistance of dental enamel by applying the enamel resistance test (TER) and by determining the fluorine content in the dental enamel.

Participants and methods. The study involves 38 children aged 14-16 examined at the Poltava Children Polyclinic Department No 3. The hygienic condition of the oral cavity was assessed by using the Green-Vermillion index (1964). To determine the dental enamel resistance to caries, the enamel resistance test (ERT) (1983) was used. The fluorine content in the dental enamel was assessed by the technique we worked out.

Results. Decrease in the structural and functional enamel resistance (ERT > 7 scores), poor oral hygiene (Green-Vermillion index > 1.7), reduction in blue colour intensity of dental enamel by 30% or more indicate a high risk of caries.

Conclusions. By applying the above described method for predicting dental caries in permanent teeth in therapeutic and pediatric dental practice it is possible to enhance measures to prevent the occurrence of caries, to achieve high informativeness about dental condition. This method is easy to use in daily practice, cost-saving as does not require any additional devices.

Keywords: caries, prediction, children, fluoride, permanent teeth.

ЗМІСТ

<i>Abdullah Nazar Mohammed Mohammed, Nikonov A., Mukhin Z. Binding factor of salivary proteins to brackets during orthodontic treatment</i>	3
<i>Al-Grubi Zaid Kadhim Abbood, Breslavets N., Zitomirsky A. Retention types in post-orthodontic treatment</i>	5
<i>Алтунина С.В. The planning of prosthetics on implants</i>	7
<i>Афанас'єва Н.О., Костюк Н.Г., Андрєєва О.В. Діагностика та лікування клиноподібних дефектів</i>	8
<i>But N.S. Optimization of the deep caries treatment using laser technologies</i>	11
<i>Братушкіна М.В., Жуков К.В*. Вміст поняття феррул-ефект</i>	13
<i>Вакуленко І. Організація системи стоматологічної допомоги. Скандинавський досвід</i>	14
<i>Воропаєва Л.В., Крючко А.И. Некоторые аспекты обезболивания в стоматологической практике</i>	18
<i>Vovk V., Vovk Y., Ruzhytska O. Clinical and biometrical analysis of indicators of buccal state in patients with different face types</i>	20
<i>Janužis G., Petronis Ž., Cirulis D., Rysevaitė K. Effect of toll like receptor 5 (tlr-5) on floor of mouth squamous cell carcinoma</i>	21
<i>Januzis G., Krukis M. Influence of periapical index on the development of maxillary sinus aspergillosis</i>	23
<i>Januzis G., Krukis M. Jatrogenic injuries of trigeminal nerve</i>	24
<i>Gladka O.M. The new method of dental caries prevention</i>	26
<i>Гордієнко С.А., Варв'янський П.Ю. Вивчення соматичного стану та психологічного статусу у стоматологічних хворих з артеріальною гіпертензією на етапах протезування незнімними конструкціями протезів</i>	28
<i>Гриновець В.С., Огоновський Р.З., Винарчук-Патерега В.В. Нариси становлення львівської школи хірургічної стоматології (до 90-річчя професора Гоцька Є.В.)</i>	31
<i>Гриновець В.С., Рінецька О.Р., Денєга І.С. Дистрофічні зміни у тканинах при хворобах пародонту</i>	33
<i>Гриновець В.С., Петришин О.А., Шашков Ю.І., Гриновець І.С. "Хвороби зубів та методи їх лікування" – перша книга з одонтології, видана у Львові на початку ХІХ сторіччя</i>	37
<i>Demudova P.I. Evaluation of the effectiveness of diode laser irradiation combined with propolis application in the dentine tubule occlusion using scanning electron microscopy</i>	38
<i>Денисова О.Г., Стоян О.Ю. Фасілітаційні аспекти викладання в інтернатурі за спеціальністю «стоматологія»</i>	40
<i>Дмитрієва А.А., Побережник Г.А., Бобровська Н.П. Лазеротерапія у комплексному лікуванні пацієнтів з артритом скронево-нижньощелепного суглобу</i>	43
<i>Khudiakova M. The effectiveness of anti-inflammatory therapy in the complex treatment of catarrhal gingivitis</i>	44
<i>Кордіяк А.Ю. Маланяк Б.Р. Персоналізований підхід у діагностиці ускладнень після стоматологічного ортопедичного лікування з використанням уніфікованої медичної документації</i>	45
<i>Костюк Н.Г., Рябоконт Е.Н. Вклад Е.С. Яворской в учение о глоссодинии</i>	47
<i>Кричка Н.В., Янішен І. В. Застосування функціональних проб під час ортопедичного лікування пацієнтів з повною відсутністю зубів</i>	48
<i>Лаппа А.М., Рябоконт Є.М., Костюк Н.Г. Вибір методів шинування рухливих зубів</i>	51

<i>Любченко О.В., Велігоря І.Є., Полякова С.В., Пушкар Л.Ю., Ніконова А.Ф., Грищенко В.В. Антимікробна активність пломбувальних матеріалів для корневих каналів.</i>	<i>55</i>
<i>Krukis M. Periodontal bone destruction caused by local and systemic factors.</i>	<i>58</i>
<i>Ніконов А.Ю., Бреславець Н.М., Мухін З.С., Житомирський А.О. Профілактика ускладнень в порожнині рота при заміщенні дефектів зубних рядів знімними конструкціями протезів.</i>	<i>60</i>
<i>Ніконов А.Ю., Бреславець Н.М., Мусієнко В.Г. Здатність слизової оболонки до регенерації при протезуванні пацієнтів ортопедичними конструкціями із вмістом металу.</i>	<i>62</i>
<i>Ніконов А.Ю., Бреславець Н.М., Житомирський А.О., Мухін З.С. Дослідження методів комплексної реабілітації пацієнтів з дефектами зубних рядів шляхом внутрішньо ротового зварювання.</i>	<i>66</i>
<i>Погранична Х.Р., Огоновський Р.З., Нетлюх А.В., Скочило О.В. Значення біохімічних маркерів у прогнозуванні структурних пошкоджень скронево-нижньощелепного суглоба при травматичних переломах суглобового відростка нижньої щелепи.</i>	<i>68</i>
<i>Постолаки А.И. Общие законы развития и формообразования в природе и зубочелюстной системе человека.</i>	<i>70</i>
<i>Rokicki Jan Pave, Andrius Ivanauskas. Orofacial pain management of dental patients.</i>	<i>73</i>
<i>Ryabokon E.N., Volkova O.S., Kanunik T.S., Tokar A.A. Application experience of use glass ionomer cement «Ionolat» in clinic.</i>	<i>75</i>
<i>Ryabokon E.N., Volkova O.S., Zharkova T.S. Analysis of changes of antioxidant-prooxidant system with lecithin-calcium complex of young patients with multiple cavities.</i>	<i>76</i>
<i>Рябокоть Є.М., Костюк Н.Г. Диференційна діагностика глоссодинії.</i>	<i>77</i>
<i>Романова Ю.Г., Костенко С.Б., Золотухіна О.Л. Напрями удосконалення професійної підготовки медичних кадрів у вищих медичних закладах освіти.</i>	<i>82</i>
<i>Рузін Г.П., Григоров С.Н., Василенко В.М., Вакуленко О.М. Деонтологічні проблеми в практиці сучасного хірурга-стоматолога.</i>	<i>84</i>
<i>Стеблянко Л.В., Баглик Т.В., Заверуха Я.І. Ефективність використання ополіскувачів при запальних захворюваннях пародонту.</i>	<i>86</i>
<i>Шаран М.О., Колесніченко О.В. Профілактичні заходи, щодо попередження стоматологічних захворювань у дітей.</i>	<i>88</i>
<i>Янішен І.В., Андрієнко К.Ю., Бірюков В.О., Погоріла А.В., Бірюкова М.М. Ефективність ортопедичного лікування пацієнтів з м'язово-суглобовою дисфункцією СНЩС за оцінкою якості життя.</i>	<i>90</i>
<i>Янішен І.В., Дюдіна І.Л., Томілін В.Г., Перешивайлова І.О. Сучасні методи навчання студентів з дисципліни «Ортопедична стоматологія».</i>	<i>92</i>
<i>Янішен І.В., Сідорова О.В. Методика визначення показника межі міцності при діаметральному розтягненні склоіономерного цементу для постійної фіксації.</i>	<i>95</i>
<i>Падалка А.І. Прогнозування карієсу постійних зубів у дітей.</i>	<i>96</i>
<i>Даниленко Л.П., Помпій О.О. Епідеміологія карієсу зубів серед військовослужбовців ЗСУ в Луганській області.</i>	<i>99</i>